

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для підготовки здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня «бакалавр»
за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 1 від 12.01.2023

Чернігів 2023

Кримінальне право. Методичні вказівки до семінарських занять для підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» / Укл.: Коломієць Н.В..Чернігів: Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка». 2023. 66 с.

Укладачі: Коломієць Наталія Володимирівна, д.ю.н., професор.

Відповідальний за випуск: Сенченко Надія Миколаївна, к.ю.н., доцент.

Рецензент: Селецький Олексій Вікторович, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка».

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Кримінальне право»	5
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Кримінальне право».....	5
1.2 Структура навчальної дисципліни	26
1.3.Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю	31
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ	32
2.1 Тема 1. Поняття, завдання та система кримінального права України.....	32
2.2 Тема 2. Поняття кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення.....	33
2.3 Тема 3. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.....	34
2.4 Тема 4 Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення сторона.Суб'єкт кримінального правопорушення.....	35
2.5 Тема 5. Стадії вчинення кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні.....	37
2.6 Тема 6. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.....	38
2.7 Тема 7. Поняття покарання та його види.....	40
2.8 Тема 8. Злочини проти основ національної безпеки України	41
2.9 Тема 9. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.....	42
2.10 Тема 10. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.....	44
2.11 Тема 11. Кримінальні правопорушення проти власності.....	45
2.12 Тема 12.Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.....	47
2.13 Тема 13 Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.....	48
2.14 Тема 14. Кримінальні проавопорушення проти громадського порядку та моральності.....	49
Питання для самоконтролю	52
Практичні завдання.....	57

ПЕРЕДМОВА

Кримінальне право є однією із фундаментальних навчальних дисциплін, метою якої є засвоєння здобувачами вищої освіти основних положень про кримінальні правопорушення, відповідальність за них, застосування покарання та інших заходів кримінально-правового характеру.

Навчальна дисципліна «Кримінальне право» складається із Загальної та Особливої частин і має своїм завданням формувати у здобувачів вищої освіти глибокі теоретичні та практичні знання щодо використання їх у своїй професійній діяльності.

До Загальної частини входять норми, що визначають завдання, принципи та основні інститути кримінального права. Тому метою курсу у цій частині є засвоєння здобувачами основних правових понять, категорій, кримінально-правових інститутів, базою для яких є Конституція України та чинне кримінальне законодавство. Зокрема, досконале знання законодавчих та теоретичних питань, які стосуються підстав кримінальної відповідальності, чинності закону в часі і просторі, поняття кримінального правопорушення та його видів, стадій вчинення кримінальних правопорушень, складу кримінального правопорушення, співучасті у кримінальному правопорушенні, поняття та мета покарання, його видів та правил призначення, звільнення від кримінальної відповідальності і покарання та деякі інші.

Особлива частина кримінального права містить норми, що встановлюють які саме суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями, та які види покарань і в яких межах можуть бути застосовані до осіб, що їх вчинили. В Особливій частині наводиться вичерпний перелік кримінальних правопорушень, які заборонені кримінальним законом під погрозою покарання, в ній законодавець диференціює кримінальну відповідальність за конкретні кримінальні правопорушення з урахуванням характеру і ступеня їх суспільної небезпечності.

Навчальна дисципліна «Кримінальне право» формує у здобувачів вищої освіти здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі кримінального права. Вивчення кримінального права нерозривно пов'язане зі знанням положень інших юридичних дисциплін, зокрема, кримінального процесу, криминології, історії держави і права, теорії держави та права, конституційного права та інших.

1 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Тематичний план навчальної дисципліни «Кримінальне право України»

Тема 1. Поняття, завдання та система кримінального права України

Кримінальне право як система юридичних норм, які встановлюють злочинність і караність діяння.

Кримінальне право, як наука, як самостійна галузь права, як навчальна дисципліна. Предмет і метод кримінального права України. Кримінальний закон, кримінальне правопорушення і покарання - основні поняття кримінального права України.

Історія розвитку кримінального законодавства та джерела кримінального права.

Система та завдання, функції кримінального права.

Основні принципи кримінального права України. Загальні принципи: недоторканість особи та її життя, верховенства права, справедливості та інші. Галузеві (спеціальні) принципи: невідворотність кримінальної відповідальності, індивідуалізація покарання та інші.

Кримінальне право і суміжні галузі права. Його взаємозв'язок з конституційним, адміністративним, кримінальним процесуальним, кримінально-виконавчим, міжнародним правом.

Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність

Поняття, ознаки кримінального закону України, його основний зміст.

Діюче кримінальне законодавство України.

Структура кримінального закону.

Загальні принципи чинності кримінальних законів у просторі. Територіальний принцип дії кримінального законодавства, принцип громадянства, універсальний принцип їх характеристика.

Дія кримінального закону у відношенні діянь, скоєних іноземними громадянами і особами без громадянства.

Вирішення питання про кримінальну відповідальність дипломатичних представників іноземних держав, та інших осіб, непідсудних у кримінальних справах судам України.

Дія кримінального закону в часі. Порядок опублікування, вступу в силу і припинення дії кримінальних законів України. Зворотна сила кримінального закону.

Поняття та види тлумачень кримінального закону.

Тема 3. Поняття кримінального правопорушення.Склад кримінального правопорушення.

Поняття та ознаки кримінального правопорушення за діючим кримінальним законодавством. Поняття малозначного діяння, що формально містить ознаки кримінального правопорушення.

Класифікація кримінальних правопорушень у діючому кримінальному законодавстві.

Відмінність кримінальних проступків, злочинів від інших правопорушень.

Поняття складу кримінального правопорушення та його значення.

Елементи і ознаки складу кримінального правопорушення.

Види складів кримінальних правопорушень.

Тема 4. Кримінальна відповідальність та її підстави

Реалізація кримінальної відповідальності та її етапи.

Поняття кримінальної відповідальності.

Підстави кримінальної відповідальності.

Тема 5. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

Поняття об'єкта кримінального правопорушення.

Види об'єктів. Загальний об'єкт. Родовий /спеціальний/ об'єкт. Безпосередній об'єкт та його види.

Предмет кримінального правопорушення. Відмінність предмета від об'єкта кримінального правопорушення.

Поняття, ознаки і значення об'єктивної сторони злочину.

Суспільно небезпечне діяння /дія чи бездіяльність/. Умови відповідальності за бездіяльність.

Значення нездоланної сили, фізичного і психічного примусу при вирішенні питання про кримінальну відповідальність.

Суспільно небезпечні наслідки, їх поняття та види. Причинний зв'язок між суспільно небезпечним діянням і суспільно небезпечними наслідками та його ознаки в кримінальному праві.

Факультативні ознаки об'єктивної сторони: спосіб, місце, час, обстановка, знаряддя і засоби скоєння злочину, їх характеристика. Триваючі, продовжувані та складні злочини.

Тема 6. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття, значення суб'єктивної сторони кримінального

правопорушення. Вина як основна ознака суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Форми вини.

Поняття і види умислу. Інтелектуальний і вольовий моменти умислу. Прямий умисел, непрямий умисел. Інші види умислу. Поняття необережності і її види. Злочинна самовпевненість. Відміна самовпевненості від непрямого умислу. Злочинна недбалість. Невинне заподіяння шкоди: казус, випадок. Складна (змішана) форма вини. Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.

Помилка в кримінальному праві та її значення при вирішенні питання про кримінальну відповідальність. Юридична і фактична помилки, їх вплив на кримінальну відповідальність і кваліфікацію кримінального правопорушення.

Поняття і ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття спеціального суб'єкта та його ознаки. Вік кримінальної відповідальності. Основні правила встановлення віку суб'єкта кримінального правопорушення. Осудність як обов'язкова умова кримінальної відповідальності. Поняття неосудності, обмеженої осудності та їх критерії.

Тема 7. Стадії вчинення кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Поняття і види стадій кримінального правопорушення. Незакінчене кримінальне правопорушення та його види.

Поняття готування до кримінального правопорушення та його характеристика. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру.

Замах на кримінальне правопорушення та його види. Відмінність готування від замаху на кримінальне правопорушення. Відмінність замаху на кримінальне правопорушення від незакінченого кримінального правопорушення.

Закінчене кримінальне правопорушення. Момент закінчення.

Добровільна відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця. Кримінально – правові наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Поняття і ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні.

Форми співучасті та їх юридична характеристика. Види співучасників по кримінальному закону України, їх характеристика.

Межі кримінальної відповідальності співучасників.

Кваліфікація дій співучасників, індивідуалізація їх відповідальності і покарання. Спеціальні питання співучасті у кримінальному правопорушенні. Добровільна відмова при співучасті.

Поняття та форми причетності до кримінального правопорушення.

Тема 8. Множинність кримінальних правопорушень

Поняття множинності кримінальних правопорушень та юридична характеристика. Види множинності кримінальних правопорушень.

Поняття і ознаки сукупності кримінальних правопорушень. Види сукупності кримінальних правопорушень.

Поняття і ознаки повторності кримінальних правопорушень. Види повторності кримінальних правопорушень. Співвідношення сукупності і повторності кримінальних правопорушень.

Поняття рецидиву кримінальних правопорушень. Види рецидиву кримінальних правопорушень. Загальний, спеціальний, пенітенціарний рецидив. Кримінально-правові наслідки рецидиву.

Тема 9. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Поняття та умови правомірності необхідної оборони. Уявна оборона. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстави і ознаки крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Тема 10. Звільнення від кримінальної відповідальності

Поняття, підстави, ознаки звільнення від кримінальної відповідальності. Види звільнення від кримінальної відповідальності. Характеристика видів звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності особи у зв'язку: з дійовим каяттям; за примиренням винного з потерпілим; з передачею особи на поруки; із зміною обстановки; із закінченням строків давності.

Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачених в нормах Особливої частини КК України.

Тема 11. Поняття покарання та його види.

Поняття, ознаки покарання. Мета покарання за кримінальним правом України. Система та види покарання у чинному законодавстві. Основні,

додаткові та змішані покарання. Види покарань, які виконують та контролюють органи пробації та їх характеристика. Позбавлення спеціального звання. Позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Арешт. Обмеження волі. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі.

Характеристика інших видів покарань. Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

Тема 12. Призначення покарання.

Принципи призначення покарання. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законом України. Обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Межі остаточного покарання, що призначається за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення.

Тема 13. Звільнення від покарання та його відбування

Поняття та види звільнення від покарання.

Звільнення від покарання через втрату суспільної небезпеки особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Підстави і умови звільнення від відбування покарання з випробуванням. Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Підстави скасування звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від покарання внаслідок перебігу строків давності виконання обвинувального вироку. Строки давності, перерив перебігу строків давності та їх поновлення.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Порядок і підстави умовно-дострокового звільнення і заміни невідбутої частини покарання. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від відбування покарання за хворобою. Звільнення від відбування покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

Тема 14. Поняття та правові наслідки судимості

Поняття та види судимості.

Поняття та правові наслідки судимості.

Засуджені особи, які не мають судимості.

Строки погашення судимості.

Зняття судимості. Підстави та порядок погашення та зняття судимості.

Тема 15. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Особливості та види звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх та особливості призначення покарання до неповнолітніх. Штраф. Громадські роботи. Виправні роботи. Арешт. Позбавлення волі на певний строк. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру.

Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності.

Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання. Погашення та зняття судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Тема 16. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права України.

Особлива частина кримінального права України як специфічний розділ окремої галузі права, як складова частина єдиної науки кримінального права та як навчальна дисципліна в юридичному навчальному закладі.

Підстави поділу кримінального права України на Загальну та Особливу частини. Єдність та взаємозв'язок Загальної та Особливої частин. Особливості нормативних приписів (кримінально-правових норм), що утворюють її зміст Особливої частини. Джерела Особливої частини кримінального права України.

Система Особливої частини кримінального права України, її поняття та особливості. Основні правила систематизації Особливої частини кримінального права України. Загальна характеристика системи Особливої частини КК України 2001 р. Значення Особливої частини кримінального права України. Особлива частина кримінального права України як навчальна дисципліна, її предмет та основні методи дослідження. Поняття та правила кваліфікації кримінальних правопорушень.

Тема 17. Злочини проти основ національної безпеки України.

Національна безпека України як об'єкт кримінально-правової охорони.

Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади: особливості конструкції юридичних складів та види цього злочину.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України: аналіз юридичного складу злочину, особливості кваліфікації за сукупністю з іншими злочинами.

Державна зрада: аналіз юридичного складу злочину; особливості звільнення від кримінальної відповідальності особи, що вчинила державну зраду.

Колабораційна діяльність: аналіз юридичного складу злочину.

Пособництво державі-агресору: аналіз юридичного складу злочину.

Посягання на життя державного чи громадського діяча: аналіз юридичного складу злочину.

Диверсія: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину, форми диверсії.

Шпигунство: аналіз юридичного складу злочину; особливості звільнення від кримінальної відповідальності особи, що вчинила шпигунство.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу злочину.

Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану: аналіз юридичного складу злочину.

Тема 18. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Систематизація юридичних складів кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи за чинним кримінальним законодавством України.

Кримінальні правопорушення проти життя. Кримінально-правове поняття вбивства. Види вбивств за КК України. Умисне вбивство без обтяжуючих і без пом'якшуючих обставин: відмежування від інших видів умисних вбивств. Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах: аналіз юридичного складу злочину, особливості кваліфікації окремих його різновидів. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах: особливості юридичних складів умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання, умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини та умисного вбивства при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Вбивство

через необережність: особливості суб'єктивної сторони юридичного складу злочину. Доведення до самогубства: особливості юридичного складу злочину, відмежування від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я. Поняття тілесного ушкодження: медичний та юридичний критерій. Види тілесних ушкоджень за КК України. Залежність ступеня тяжкості тілесних ушкоджень від тривалості розладу здоров'я та розміру стійкої втрати працездатності. Умисне тяжке тілесне ушкодження: аналіз юридичних складів злочину. Умисне тяжке тілесне ушкодження: особливості юридичного складу злочину. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження: особливості юридичного складу злочину, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями. Умисне легке тілесне ушкодження: види, особливості юридичного складу кримінального правопорушення. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження: особливості об'єктивної та суб'єктивної сторін юридичного складу кримінального правопорушення, кваліфікація за сукупністю з іншими кримінальними правопорушеннями. Побої і мордування: аналіз юридичного складу кримінального правопорушення. Каткування: особливості юридичного складу кримінального правопорушення.

Тема 19. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Воля, честь та гідність як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи. Система кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Насильницьке зникнення. Захоплення заручників. Підміна дитини. Торгівля людьми. Експлуатація дитини. Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Примушування до шлюбу.

Тема 20. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Статева свобода та статева недоторканість як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Види злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

Згвалтування. Сексуальне насильство. Примушування до вступу в статевий зв'язок. Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Розбещення неповнолітніх.

Тема 21. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина.

Конституційні права і свободи громадянина як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина. Класифікація кримінальних правопорушень проти виборчих та особистих прав і свобод людини і громадянина.

Кримінальні правопорушення проти народного волевиявлення, інших виборчих прав громадян.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або інше несанкціоноване втручання в роботу Державного реєстру виборців. Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше одного разу, викрадення пошкодження, приховування або знищення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі. Незаконне знищення або пошкодження виборчої документації або документації референдуму. Порушення таємниці голосування. Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації чи агітації референдуму. Підкуп виборця, учасника референдуму, члена виборчої комісії або комісії з референдуму.

Кримінальні правопорушення проти трудових та інших соціально-економічних прав людини.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Грубе порушення законодавства про працю. Грубе порушення угоди про працю. Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Порушення права на отримання освіти. Порушення права на безоплатну медичну допомогу.

Кримінальні правопорушення проти недоторканності приватного життя особи.

Порушення недоторканності житла. Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер.

Кримінальні правопорушення проти свободи совісті.

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.

Кримінальні правопорушення у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності.

Порушення авторського права і суміжних прав. Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

Кримінальні правопорушення проти сім'ї і дітей.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Зловживання опікунськими правами. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння).

Тема 22. Кримінальні правопорушення проти власності.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності.

Власність як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти власності. Класифікація кримінальних правопорушень проти власності. Безпосередні об'єкти кримінальних правопорушень проти власності. Предмет кримінальних правопорушень проти власності. Відмежування складів кримінальних правопорушень проти власності від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення проти власності, що полягають у заволодінні чужим майном.

Крадіжка. Грабіж. Розбій. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Вимагання. Шахрайство. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

Кримінальні правопорушення проти власності, не пов'язані із заволодінням чужим майном.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Умисне знищення або пошкодження майна. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Погроза знищення майна. Необережне знищення або пошкодження майна. Порушення обов'язків щодо охорони майна. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.

Тема 23. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Господарська діяльність як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері господарської та пов'язаної з нею діяльності.

Класифікація кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Видові об'єкти кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Злочини проти системи грошового обігу, фондового ринку і порядку обігу деяких документів.

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збуту підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених контрольних марок. Маніпулювання на фондовому ринку. Підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів. Незаконне використання інсайдерської інформації. Приховування інформації про діяльність емітента.

Кримінальні правопорушення проти системи оподаткування і системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Злочини проти порядку переміщення предметів через митний кордон України.

Контрабанда. Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України.

Кримінальні правопорушення проти порядку зайняття господарською діяльністю.

Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць,

обладнання та сировини для їх виробництва. Зайняття гральним бізнесом. Підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб – підприємців. Протидія законній господарській діяльності. Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції.

Кримінальні правопорушення проти прав кредиторів.

Доведення банку до неплатоспроможності. Доведення до банкрутства. Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи. Шахрайство з фінансовими ресурсами.

Кримінальне правопорушення проти порядку приватизації.

Незаконна приватизація державного, комунального майна.

Тема 24. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.

Кримінальні правопорушення у сфері громадської безпеки. Види кримінальних правопорушень у сфері громадської безпеки.

Злочини пов'язані з діяльністю злочинних організацій. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній. Встановлення або поширення злочинного впливу. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Бандитизм. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

Кримінальні правопорушення пов'язані з тероризмом. Терористичний акт. Втягнення у вчинення терористичного акту. Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Створення терористичної групи чи терористичної організації. Сприяння вчиненню терористичного акту. Фінансування тероризму. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.

Злочини, які пов'язані з порушенням спеціальних правил. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної

зброї, або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів.

Тема 25. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Класифікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації залізничного, водного і повітряного транспорту.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Порушення правил повітряних польотів. Порушення правил використання повітряного простору. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації автомобільного і міського електричного транспорту.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Незаконне заволодіння транспортним засобом. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.

Злочини у сфері безпечного функціонування всіх видів механічного та трубопровідного транспорту.

Порушення чинних на транспорті правил. Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів.

Тема 26. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Громадський порядок і моральність як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності. Класифікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Кримінальні правопорушення проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Масові заворушення. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Хуліганство.

Кримінальні правопорушення проти моральності.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Жорстоке поводження з тваринами. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність.

Тема 27. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

Здоров'я населення як об'єкт кримінально-правової охорони.

Кримінальні правопорушення, що посягають на встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: аналіз юридичного складу злочину, відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем відмежування від інших злочинів, кваліфікація за сукупністю з іншими злочинами. Незаконне введення в

організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів.

Інші кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту; посів або вирощування снотворного маку чи конопель; викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням; незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів; незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів; незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин.

Тема 28. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти порядку управління (авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян) та кримінальні правопорушення проти журналістів.

Кримінальні правопорушення, що посягають на авторитет органів державної влади в частині дотримання встановленого законодавством порядку використання державних символів.

Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

Кримінальні правопорушення, що посягають на авторитет органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян в частині дотримання встановленого законодавством порядку діяльності підприємств, установ або організацій та об'єднань громадян.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд.

Кримінальні правопорушення проти представників влади та інших осіб у зв'язку з виконанням службових обов'язків або державною, службовою чи громадською діяльністю.

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або

військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця. Втручання у діяльність державного діяча. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.

Кримінальні правопорушення, що посягають на авторитет органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян в частині дотримання встановленого законодавством порядку обігу та використання документів, печаток, штампів, бланків, спеціальних технічних засобів отримання інформації та ліній зв'язку.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Незаконні придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі.

Інші кримінальні правопорушення, що посягають на авторитет органів влади та місцевого самоврядування, об'єднань громадян, державних підприємств, установ чи організацій.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Самоправство.

Порядок управління та професійна діяльність журналістів як родовий об'єкт злочинів. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти журналістів.

Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Посягання на життя журналіста. Захоплення журналіста як заручника.

Тема 29. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.

Службова діяльність та професійна діяльність, пов'язана із наданням публічних послуг як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг. Класифікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.

Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в органах державної влади, місцевого самоврядування та інших юридичних особах публічного права.

Зловживання владою або службовим становищем. Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Декларування недостовірної інформації. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Незаконне збагачення. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Провокація підкупу.

Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в юридичних особах приватного права.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.

Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну службову діяльність в юридичних особах як публічного, так і приватного права.

Службове підроблення. Службова недбалість. Зловживання впливом.

Кримінальні правопорушення, що посягають на нормальну професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань.

Тема 30. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальні правопорушення у сфері належної реалізації конституційних принципів здійснення правосуддя.

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Порушення права на захист. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Втручання в діяльність судових органів. Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду.

Кримінальні правопорушення у сфері охорони життя, здоров'я, власності, особистої безпеки суддів, присяжних та інших учасників провадження.

Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя.

Кримінальні правопорушення у сфері одержання достовірних доказів та істинних висновків під час здійснення кримінального провадження.

Примушування давати показання. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Представництво в суді без повноважень.

Кримінальні правопорушення у сфері своєчасного розкриття та припинення злочинних посягань

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування. Порушення правил адміністративного нагляду. Приховування злочину.

Кримінальні правопорушення у сфері належного виконання судових актів та заходів впливу, що ними призначені.

Невиконання судового рішення. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань. Втеча

з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу.

Тема 31. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок підлеглості та військової честі.

Непокора. Невиконання наказу. Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Погроза або насильство щодо начальника. Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості.

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок проходження військової служби.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Дезертирство. Ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом.

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок управління військовим майном.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Умисне знищення або пошкодження військового майна. Необережне знищення або пошкодження військового майна. Втрата військового майна.

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок експлуатації озброєння і військової техніки.

Порушення правил поведіння зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Порушення правил водіння або експлуатації машин. Порушення правил польотів або підготовки до них. Порушення правил кораблеводіння.

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок несення спеціальних служб.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Порушення правил несення прикордонної служби. Порушення правил несення бойового чергування. Порушення статутних правил внутрішньої служби.

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок зберігання військової таємниці.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок здійснення своїх повноважень військовими службовими особами Збройних Сил України та інших військових формувань.

Недбале ставлення до військової служби. Бездіяльність військової влади. Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень.

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок виконання військового обов'язку в бою та інших особливих умовах.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Залишення гинучого військового корабля. Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Добровільна здача в полон.

Кримінальні правопорушення, що посягають на порядок дотримання звичаїв та правил ведення війни.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Мародерство. Насильство над населенням у районі воєнних дій. Погане поводження з військовополоненими. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання нею.

Тема 32. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Мир, безпека людства та міжнародний правопорядок як родовий об'єкт кримінальних правопорушень. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Класифікація кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Кримінальні правопорушення проти миру.

Пропаганда війни. Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Порушення законів та звичаїв війни. Найманство.

Кримінальні правопорушення проти безпеки людства.

Застосування зброї масового знищення. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Екоцид. Геноцид.

Кримінальні правопорушення проти міжнародного правопорядку.

Посягання на життя представника іноземної держави. Злочини проти

осіб та установ, що мають міжнародний захист. Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Піратство.

Тема 33. Рішення Європейського суду з прав людини в кримінальних справах.

Справа «Шиянов проти України» (Заява № 12552/09). Справа «Холодков і Холодкова проти України» (Заява № 29697/08). Справа «Риженко проти України» (Заява № 55902/11). Справа «Гордієнко проти України» (Заява № 276209). Справа «Буглов проти України» (Заява № 28825/02). Справа «Щербаков проти України» (Заява № 39708/13). Справа «Кушнір проти України» (Заява № 42184/09). Справа «Космата проти України» (Заява № № 10558/11 і 28218/11). Справа «Басюк проти України» (Заява № 51151/10). Справа «Чумак проти України» (Заява № 60790/12). Справа «Прилуцький проти України» (Заява № 40429/08). Справа «Шульга проти України» (Заява № 40298/06). Справа «Тучін та Тучіна проти України» (Заява № 40458/08). Справа «Ігор Тарасов проти України» (Заява № 44396/05). Справа «Падура проти України» (Заява № 48229/10).

Справа «Сінькова проти України» (Заява № 39496/11). Спільна окрема думка суддів Юдковської, Моток і Пацолоая, яка частково не співпадає з позицією більшості.

Рішення у справі «Ростовцев проти України» (Заява № 2728/16).

Справа «Арская проти України» (Заява № 45076/05).

Структура навчальної дисципліни										
Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної форми навчання								
		Всього	У тому числі							
			Лек.	Пр.	Лаб.	С.р.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Поняття та система кримінального права. Поняття кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення.										
1	Поняття, завдання та система кримінального права України.	6		2		2		-		2
2	Закон про кримінальну відповідальність.	3		-		-		-		3
3	Поняття кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення.	9		2		2		-		5
4	Кримінальна відповідальність та її підстави.	5		-		-		-		5
5	Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.	9		2		2		-		5
6	Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.	9		2		2		-		5
Разом за змістовим модулем 1		41		8		8		-		25
Змістовий модуль 2. Стадії вчинення кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні. Множинність кримінальних правопорушень. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.										

7	Стадії вчинення кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні.	9		2		2		-		5	
8	Множинність кримінальних правопорушень.	5		-		-		-		5	
9	Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.	9		2		2		-		5	
10	Звільнення від кримінальної відповідальності.	7		2		-		-		5	
	Разом за змістовим модулем 2	30		6		4		-		20	
Змістовий модуль 3. Призначення та звільнення від кримінального покарання.											
11	Поняття покарання та його види.	6		2		2		-		2	
12	Призначення покарання.	5		-		-		-		5	
13	Звільнення від покарання та його відбування.	5		-		-		-		5	
14	Поняття та правові наслідки судимості.	3		-		-		-		3	
15	Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.	5		-		-		-		5	
	Разом за змістовим модулем 3	24		2		2		-		20	
Змістовий модуль 4. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень передбачених розділом I, II, III, IV Особливої частини КК України.											
16	Поняття, система та значення Особливої частини Кримінального права України.	5		-		-		-		5	
17	Злочини проти основ національної безпеки України.	9		2		2		-		5	
18	Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.	9		2		2		-		5	

19	Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.	5		-		-		-		5
20	Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.	9		2		2		-		5
	Разом за змістовим модулем 4	37		6		6		-		25
Змістовий модуль 5. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень передбачених розділом V, VI, VII IX Особливої частини КК України.										
21	Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.	5		-		-		-		5
22	Кримінальні правопорушення проти власності.	9		2		2		-		5
23	Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.	5		-		-		-		5
24	Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.	9		2		2		-		5
	Разом за змістовим модулем 5	28		4		4		-		20
Змістовий модуль 6. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень передбачених розділом XI, XII, XIII, XV Особливої частини КК України.										
25	Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.	9		2		2		-		5
26	Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.	9		2		2		-		5

27	Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.	7		2		-		-		5	
28	Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.	5		-		-		-		5	
	Разом за змістовим модулем 6	30		6		4		-		20	
Змістовий модуль 7. Кримінально-правова характеристика кримінальних правопорушень передбачених розділом XVII, XVIII, XIX, XX Особливої частини КК України.											
29	Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	2		-		-		-		2	
30	Кримінальні правопорушення проти правосуддя.	5		-		-		-		5	
31	Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).	5		-		-		-		5	
32	Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	5		-		-		-		5	

33	Рішення Європейського суду з прав людини в кримінальних справах.	3		-		-		-		3	
	Разом за змістовим модулем 7	20		-		-		-		20	
	Усього годин за дисципліну	210		32		28		-		150	

1.3 Методи поточного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Кримінальне право»

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» та введеного в дію наказом ректора

З даної дисципліни, навчальним планом передбачений екзамен (диференційований залік) в кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені (диференційованому заліку). Складання екзамену (диференційованого заліку) є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для здобувачів вищої освіти, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру (з мінімальними вимогами до знань) та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен (диференційований залік).

Повторне складання екзамену (диференційованого заліку) з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачами вищої освіти та інших формах, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни.

Семестровий контроль у вигляді заліку проводиться під час сесії за двома теоретичні питання (по 20 балів максимум за кожне). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до оцінки отриманої на заліку. Взаємозв'язок між набраними балами і оцінкою наведений у робочій програмі навчальної дисципліни.

Семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться під час сесії за трьома запитаннями: двома теоретичними (по 10 балів максимум за кожне) та одним практичним (20 балів максимум). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Взаємозв'язок між набраними балами і оцінкою наведений у робочій програмі навчальної дисципліни.

У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні завдання або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти

може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів), то він не допускається до складання екзамену (диференційованого заліку) під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» та введеного в дію наказом ректора.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

2.1 Тема 1. Поняття, завдання та система кримінального права України.

Питання для обговорення

1. Кримінальне право як юридична наука.
2. Кримінальне право як навчальна дисципліна.
3. Кримінальне право як галузь права.
4. Завдання кримінального права України.
5. Предмет кримінального права.
6. Функції кримінального права.
7. Система кримінального права.
8. Загальні принципи кримінального права України.
9. Спеціальні принципи кримінального права України.
10. Поняття закону про кримінальну відповідальність.
11. Структура Кримінального кодексу.
12. Види тлумачення закону про кримінальну відповідальність.
13. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
15. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі (розкрити кожен принцип)
16. Визначення кримінальної відповідальності.
17. Підстави кримінальної відповідальності.

Література до теми

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади: підручник. К.:Дакор, 2018. 404с.
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Алерта. Правова Єдність, 2018. 360с.
3. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
4. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2019 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2019. 213с.
5. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар у

2-х томах. За заг. редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. К.: Право, 2013. 1416с.

6. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.

7. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. К.: Фенікс, 2018. 394 с.

8. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М.К.: Дакор, 2019. 13844 с.

9. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві України : монографія. Харків : Право, 2016. 256 с.

10. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. К.: Фенікс, 2018. 394 с.

2.2 Тема 2. Поняття кримінального правопорушення. Склад кримінального правопорушення.

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки кримінального правопорушення.
2. Класифікація кримінальних правопорушень.
3. Поняття складу кримінального правопорушення.
4. Значення складу кримінального правопорушення.
5. Елементи й ознаки складу кримінального правопорушення.
6. Об'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.
7. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.
8. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення.
9. Види складів кримінальних правопорушень.

Література до теми

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади: підручник. К.:Дакор, 2018. 404с.
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Алерта. Правова Єдність, 2018. 360с.
3. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
4. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2019 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2019. 213с.
5. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар у 2-х томах. За заг. редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. К.: Право, 2013. 1416с.

6. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.

7. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.

8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М., Брич Л. П., Задоя К. П., Мельник М. І., Письменський Є. О., Ришелюк А. М. та ін. Вид. 11. Київ : Дакор, 2019. 1360 с.

9. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М..К.: Дакор, 2019. 13844 с.

2.2 Тема 3. Об'єкт кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Питання для обговорення

1. Поняття об'єкта кримінального правопорушення.
2. Види об'єктів кримінальних правопорушень.
3. Предмет кримінального правопорушення.
4. Поняття та значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
5. Суспільно небезпечне діяння та його види.
6. Суспільно небезпечні наслідки.
7. Причинний зв'язок між діянням і суспільно небезпечними наслідками.
8. Місце, час, обстановка, спосіб та засоби вчинення кримінального правопорушення.

Питання для контролю:

1. Значення нездоланної сили, фізичного та психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність.
2. Триваючі, продовжувані та складні кримінальні правопорушення.
3. Які ознаки є обов'язковими як для матеріального, так і для формального складу кримінального правопорушення?
4. Умови кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність.
5. Види причинного зв'язку.
6. Значення факультативних ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення для кримінальної відповідальності.

Література до теми

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади: підручник. К.:Дакор, 2018. 404с.
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Алерта. Правова Єдність, 2018. 360с.
3. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
4. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2019 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2019. 213с.
5. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
6. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.
7. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. К.: Фенікс, 2018. 394 с.
8. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М.К.: Дакор, 2019. 13844 с.
9. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві України : монографія. Харків : Право, 2016. 256 с.
10. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. К.: Фенікс, 2018. 394 с.

2.2 Тема 4. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Питання для обговорення

1. Поняття, ознаки і значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
2. Поняття вини та її значення. Форми вини в кримінальному праві.
3. Умисел та його види. Інтелектуальний та вольовий моменти умислу. Спеціальні види умислу, їх характеристика.
4. Поняття необережності та її види. Відмінність кримінальної протиправної самовпевненості від кримінальної протиправної недбалості та непрямого умислу.
5. Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно-небезпечних наслідків.
6. Поняття суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта кримінального

- правопорушення.
7. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки та види спеціального суб'єкта.
 8. Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності. Обмежена осудність.
 9. Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності.
 10. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування.

Питання для контролю:

1. Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
2. Юридична і фактична помилки, їх вплив на кримінальну відповідальність.
3. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують суб'єктивну сторону.
4. Подвійна форма вини, її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.
5. Критерії кримінальної протиправної недбалості.
6. Відмінність непрямого умислу від прямого.
7. Види помилок в кримінальному праві.
8. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних документів, що його підтверджують.
9. Ознаки медичного критерію неосудності.
10. Ознаки юридичного критерію неосудності.
11. Види примусових заходів медичного характеру.
12. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Література до теми

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади: підручник. К.: Дакор, 2018. 404с.
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Алерта. Правова Єдність, 2018. 360с.
3. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
4. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2020 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2020. 213с.
5. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
6. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред.

- Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М.К.: Дакор, 2019. 13844 с.
7. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.
 8. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. К.: Фенікс, 2018. 394 с.

2.5 Тема 5. Стадії вчинення кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Питання для обговорення

1. Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення.
2. Готування до кримінального правопорушення, його ознаки.
3. Відмінність готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру вчинити кримінальне правопорушення.
4. Поняття замаху на кримінальне правопорушення, його ознаки, види та відмежування від інших стадій кримінального правопорушення.
5. Закінчене кримінальне правопорушення.
6. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення.
7. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.
8. Поняття і значення співучасті у кримінальному правопорушенні, її об'єктивні і суб'єктивні ознаки.
9. Форми співучасті, їх юридична характеристика.
10. Види співучасників та їх визначення в КК України.
11. Кваліфікація дій співучасників та їх кримінальна відповідальність.
12. Спеціальні питання відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні.

Література до теми

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади: підручник. К.: Дакор, 2018. 404с.
2. Бурдін В.М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння: Монографія. – К.: Атіка, 2005. – 160 с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Алерта. Правова Єдність, 2018. 360с.
4. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
5. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2019 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2019. 213с.

6. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар у 2-х томах. За заг. редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. К.: Право, 2013. 1416с.
7. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М..К.: Дакор, 2019. 13844 с.
8. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.
9. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину. Монографія / Національна академія внутрішніх справ України / М.Й. Коржанський (наук. ред.). – К.: Атіка, 2002. – 143 с.
10. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. К.: Фенікс, 2018. 394 с.

2.6 Тема 6. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Питання для обговорення

1. Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
2. Поняття та умови правомірності необхідної оборони.
3. Підстави і ознаки затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Умови правомірності завдання шкоди особі, яку затримують.
4. Підстави і ознаки крайньої необхідності. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.
5. Виконання наказу або розпорядження.
6. Діяння пов'язане з ризиком.
7. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
8. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Питання для контролю:

1. Співвідношення необхідної оборони, крайньої необхідності і затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення як обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

2. Перевищення між необхідної оборони і крайньої необхідності, його поняття та ознаки.
3. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
4. Відповідальність при уявній обороні.
5. Оцінка використання зброї та інших предметів при захисті від посягання.
6. Уявна оборона. Відповідальність при уявній обороні.

Література до теми

1. Анчукова М.В. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння: монографія. Харків.: Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2006. 168 с.
2. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади: підручник. К.: Дакор, 2018. 404с.
3. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Алерта. Правова Єдність, 2018. 360с.
4. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
5. Дячук С.І. Виконання наказу чи розпорядження у кримінальному праві (основні поняття, проблеми кваліфікації, удосконалення законодавства). К.: Атіка, 2001. 176 с.
6. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2019 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2019. 213с.
7. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар у 2-х томах. За заг. редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. К.: Право, 2013. 1416с.
8. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.
9. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М.К.: Дакор, 2019. 13844 с.
10. Примаченко В.Ф. Затримання особи, яка вчинила злочин, як обставина, що виключає злочинність діяння: Навчальний посібник. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2006. 80 с.
11. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. К.: Фенікс, 2018. 394 с.

2.7 Тема 7. Поняття покарання та його види.

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом України. Кара як ознака покарання.
2. Мета покарання.
3. Поняття та значення системи покарань за кримінальним правом.
4. Види (класифікація) покарань.
5. Характеристика основних видів покарань.
6. Додаткові покарання, їх види.

Література до теми

1. Берзін П.С. Кримінальне право України. Загальна частина. У 3-х томах. Том 1. Загальні засади: підручник. К.:Дакор, 2018. 404с.
2. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Алерта. Правова Єдність, 2018. 360с.
3. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина : конспект лекцій. К. : Нац. акад. внутр. справ, «Освіта України», 2016. 236 с.
4. Євдокімова О. В. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право і криминологія; кримінально-виконавче право». Харків, 2007. 19 с.
5. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2019 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2019. 213с.
6. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар у 2-х томах. За заг. редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. К.: Право, 2013. 1416с.
7. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.
8. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М.,Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М..К.: Дакор, 2019. 13844 с.
9. Полтавець В. В. Загальні засади призначення покарання за кримінальним законодавством України : монографія. Наук. ред. канд. юрид. наук, проф. Л. М. Кривоченко. Луганськ : РВВ ЛАВС, 2005. – 240 с.

2.8 Тема 8. Злочини проти основ національної безпеки України

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика злочинів проти основ національної безпеки України.

2. Поняття та види злочини проти основ національної безпеки України:

2.1. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109 КК)

2.2. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110 КК)

2.3. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України (ст. 110-2 КК)

2.4. Державна зрада (ст. 111 КК)

2.5. Колабораційна діяльність (ст. 111-1 КК)

2.6. Пособництво державі-агресору (ст. 111-2 КК)

2.7. Посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112 КК)

2.8. Диверсія (ст. 113 КК)

2.9. Шпигунство (ст. 114 КК)

2.10. Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-1 КК).

2.11. Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану (ст. 114-2 КК).

Теми рефератів

1. Характеристика злочину «Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України» (Ст. 110²).

2. Характеристика злочину «Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань» (Ст. 114-1 КК України).

Література до теми

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018

- року № 2469-VIII. Офіц. сайт Верховної Ради України. URL: [//zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19)
2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. Офіц. сайт Верховної Ради України. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12
 3. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 16. Ст. 93.
 4. Луценко Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України : монографія. Х. : Право, 2015. – 200 с.
 5. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
 6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М., Брич Л. П., Задоя К. П., Мельник М. І., Письменський Є. О., Ришелюк А. М. та ін. Вид. 11. Київ : Дакор, 2019. 1360 с.
 7. Науково-практичний коментар до розділу I Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України) / В.В. Сичевський, Є.І. Харитонов, Д.О. Олейніков. Харків: Право, 2016. 232 с
 8. Чуваков О.А. Злочини проти основ національної безпеки: проблеми кримінально-правової теорії і практики: монографія. Одеса: Фенікс, 2017. 362 с.
 9. Head Michael. Crimes against the State: From Treason to Terrorism. 2016. 310.

2.9 Тема 9. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.
2. Кримінальні правопорушення проти життя.
 - 2.1. Види вбивств:
 - 2.2. Просте вбивство
 - 2.2. Кваліфіковане вбивство
 - 2.3. Привілейоване вбивство
 - 2.4. Вбивство через необережність
 - 2.5. Доведення до самогубства
 - 2.6. Погроза вбивством.
3. Кримінальні правопорушення проти здоров'я. Види тілесних ушкоджень:

- 3.1. Умисне тяжке тілесне ушкодження
- 3.2. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження
- 3.3. Умисне легке тілесне ушкодження
- 3.4. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження
- 3.5. Побої та мордування.
- 3.6. Домашнє насильство.
- 3.6. Зараження соціальними хворобами.
4. Кримінальні правопорушення, що становлять небезпеку для життя і здоров'я людини, які вчиняються у сфері медичного обслуговування.

Питання для контролю

1. Класифікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.
2. Поняття вбивства і його види.
3. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень та їх характеристика.
4. Поняття та види тілесних ушкоджень.
5. Побої і мордування (ст. 126), їх відмінність від тілесного ушкодження.
6. Каткування (ст. 127 КК України).
7. Кримінальні правопорушення, що становлять небезпеку для життя і здоров'я людини, які вчиняються у сфері медичного обслуговування.
8. Залишення в небезпеці (ст. 135 Кримінального кодексу України).
9. Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані (ст. 136 Кримінального кодексу України).

Теми рефератів

1. Кримінальні правопорушення проти життя. Загальна характеристика і види.
2. Поняття вбивства та його види. Ознаки вбивства.
3. Умисне вбивство без обтяжуючих і пом'якшуючих обставин (просте вбивство).
4. Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах.
5. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах.
6. Кримінальні правопорушення проти здоров'я. Загальна характеристика і види.
7. Поняття і види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень.
8. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що причинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.

9. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження.
10. Домашнє насильство.

Література до теми

1. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях): навч. посіб./за заг. ред. д-ра юрид. наук., проф. О. М. Литвинова; Литвинов О. М., Житний О. О., Клемпарський М. М. та ін. Харків: МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 328 с.
2. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 № 6 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0255-95>.
3. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 07.02.2003 № 2 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03>.
4. Байда А. А. Уголовная ответственность за незаконную лечебную деятельность: Монография / Под науч. ред. В. И. Тютюгина. – Харьков : Одиссей, 2009. – 320 с.
5. Болдарь Г. Є., Данилевський А. О., Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи: проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів : наук.-практ. пос. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 150 с.
6. Брыч Л. П. Преступления против здоровья и против безопасности жизни и здоров'я по законодательству Украины. – Львов : Львовский государственный университет внутренних дел, 2010. – 116 с.
7. Гринчак С. В. Кримінальна відповідальність за незаконну трансплантацію органів або тканин людини : Монографія / Наук. ред. Л. В. Дорош. – Харків : Право, 2011. – 296 с.
8. Данилевський А. О., Болдарь Г. Є. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи : проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів : Наук.-практ. посібн. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. – 152 с.
9. Кримінальна відповідальність за незаконне проведення дослідів над людиною : Монографія / В. М. Куц, С. В. Гізімчук, В. О. Єгорова. – Харків : Юрайт, 2012. – 304 с.
10. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М., Брыч Л. П., Задоя К. П., Мельник М. І., Письменський Є. О., Ришелюк А. М. та ін. Вид. 11. Київ : Дакор, 2019. 1360 с.

2.10 Тема 10. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи:
 - 1.1. Зґвалтування (ст. 152 КК)
 - 2.2. Сексуальне насильство (ст. 153 КК)
 - 3.3. Примушування до вступу в статевий зв'язок (ст. 154 КК)
 - 4.4. Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК)
 - 5.5. Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК).
 - 6.6. Домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156-1 КК).

Теми рефератів

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
2. Статеві злочини у кримінальному законодавстві зарубіжних країн.
3. Кримінологічні проблеми боротьби із зґвалтуваннями.

Література до теми

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04. 2001р. № 2341-III. URL: [https:// zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14](https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14).
2. Закон України від 6 грудня 2017 року «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами». Голос України № 6 (6761). 11 січня 2018 р.
3. Конвенція ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами: Стамбул (туреччина) від 11 травня 2011 р. – URL: <https://rm.coe.int/1680093ddb>
4. Дудоров О.О. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості (основні положення кримінально-правової характеристики): практичний poradnik. МВС України, Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідаренка. Сєверодонецьк: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2018. 92с.
5. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /

Бойко А. М., Брич Л. П., Задоя К. П., Мельник М. І., Письменський Є. О., Ришелюк А. М. та ін. Вид. 11. Київ : Дакор, 2019. 1360 с.

2.11 Тема 11. Кримінальні правопорушення проти власності

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності:

- 1.1 Крадіжка (ст. 185 КК);
- 1.2 Грабіж (ст. 186 КК);
- 1.3. Розбій (ст. 187 КК);
- 1.4. Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання (ст. 188-1 КК);
- 1.5. Вимагання (ст. 189 КК);
- 1.6. Шахрайство (ст. 190 КК);
- 1.7. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК);
- 1.8. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК);
- 1.9. Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї (ст. 193 КК);
- 1.10. Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК);
- 1.11. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики (ст. 194-1 КК);
- 1.12. Погроза знищення майна (ст. 195 КК);
- 1.13. Необережне знищення або пошкодження майна (ст. 196 КК);
- 1.14. Порушення обов'язків щодо охорони майна (ст. 197 КК);
- 1.15. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК);
- 1.16. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 198 КК).

Теми рефератів

1. Предмет кримінальних правопорушень проти власності.
2. Відмінність грабежу від розбою.
3. Кваліфікуючі ознаки у кримінальних правопорушеннях проти власності.

Література до теми

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2020 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2020. 213с.
2. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками

- Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.
3. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
 4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М., Брич Л. П., Задоя К. П., Мельник М. І., Письменський Є. О., Ришелюк А. М. та ін. Вид. 11. Київ : Дакор, 2019. 1360 с.
 5. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М.К.: Дакор, 2019. 13844 с.
 6. Кримінальне право України. Особлива частина: посібник для підготовки до іспитів. За ред. Тютюгін В.І., Комаров О.Д. К : Право, 2016. 156с.

2.12 Тема 12. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Питання для обговорення

1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки.
2. Створення злочинної організації, терористичної групи та інших злочинних об'єднань:
 - створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній (ст. 255 КК);
 - бандитизм (ст. 257 КК);
 - терористичний акт(ст. 258 КК);
 - створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260 КК).
3. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами :
 - викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК);
 - незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК);
 - незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв (ст. 263-1 КК);
 - недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264

КК).

Література до теми

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04. 2001р. № 2341-III. URL: [https:// zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14](https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14)

2. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.

3. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М.К.: Дакор, 2019. 13844 с.

4. Кримінальне право України. Особлива частина: посібник для підготовки до іспитів. За ред. Тютюгін В.І., Комаров О.Д. К : Право, 2016. 156с.

5. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.

6. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М., Брич Л. П., Задоя К. П., Мельник М. І., Письменський Є. О., Ришелюк А. М. та ін. Вид. 11. Київ : Дакор, 2019. 1360 с.

2.13 Тема 13. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Питання для обговорення

1. Поняття та система кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

2. Характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на безпеку руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту (ст. 276-286 КК України).

3. Кримінальні правопорушення, що посягають на безпеку руху або експлуатації автотранспорту.

4. Аналіз складу кримінального правопорушення “Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами”.

4. Аналіз складу злочину “Незаконне заволодіння транспортним засобом”.

Теми рефератів

1. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства.
2. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків.
3. Порухення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху.
4. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна.

Література до теми

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04. 2001р. № 2341-III. URL: [https:// zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14](https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14)
2. Закон України «Про дорожній рух» від 30 червня 1993 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>
3. Про Правила дорожнього руху Постанова КМУ від 10 жовтня 2001 р. N 1306 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#Text>
4. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 768 с.
5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Бойко А. М., Брич Л. П., Задоя К. П., Мельник М. І., Письменський Є. О., Ришелюк А. М. та ін. Вид. 11. Київ : Дакор, 2019. 1360 с.
6. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2-х т. – Т. 1 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – 3-тє вид., перероб. та доп. – К. : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури. – 2009. – 964 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – 10-те вид., переробл. та допов. – К. : ВД «Дакор», 2018. – 1360 с.
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко та ін. ; за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. – К. : Юрінком Інтер, 2018. – 1064 с.

2.14 Тема 14. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

Питання для обговорення

1. Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку і моральності.
2. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку:
 - групове порушення громадського порядку (ст. 293 КК);

- масові заворушення (ст. 294 КК);
 - заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку (ст. 295 КК);
 - хуліганство(ст. 296 КК).
3. Кримінальні правопорушення проти моральності:
- наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого (ст. 297 КК);
 - створення або утримання місць розпусти і звідництва (ст. 302 КК);
 - сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК);
 - втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК).

Теми рефератів

1. Громадський порядок і моральність як об'єкти кримінально-правової охорони.
2. Жорстоке поводження з тваринами (ст. 299 КК): особливості юридичних складів злочину.
3. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію (ст. 300 КК).
4. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК): особливості юридичних складів кримінальних правопорушень.

Література до теми

1. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 01.10. 2019 року: Офіц. текст. К.: Правова єдність, 2019. 213с.
2. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар у 2-х томах. За заг. редакцією В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. К.: Право, 2013. 1416с.
3. Кримінальний кодекс України з постатейним коментарем, висновками Верховного суду України. Упорядник С.Г. Туманов. К.: Право, 2019. 792с.
4. Кримінальний кодекс України: науково практичний коментар. За ред. Хавронюк М.І., Дудоров О.О., Навроцький В.О., Музика А.А., Бойко А.М., Брич Л.П., Задоян К.П., Мельник М.І., Письменський Є.О., Ришелюк А.М..К.: Дакор, 2019. 13844 с.
5. Кримінальне право України. Особлива частина: посібник для підготовки до іспитів. За ред. Тютюгін В.І., Комаров О.Д. К : Право, 2016. 156с.
6. Івахненко О. А. Кримінальна відповідальність за хуліганські

діяння: хуліганські злочини та склади злочинів : монографія / за заг. ред. В. П. Ємельянова. Х. : Право, 2016. 184 с.

7. Калмиков Д. О., Данилевський А. О. Кримінальна та адміністративна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами: Монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. 616 с.

2. Кузнецов В. В. Злочини проти громадського порядку та моральності : Практ. посібн. / За заг. ред. В.І. Шакуна. К. : ПАЛИВОДА А.В., 2007. 160 с.

3. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі: Монографія. К.: Інтерсервіс, 2012. 908 с.

4. Ландіна А. В. Охорона моральності за Кримінальним кодексом України : монографія. К. : Юрид. думка, 2013. 204 с.

5. Налуцишин В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство (ст. 296 КК України) : Монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 252 с.

6. Савченко А. В., Репецький С. П. Суспільна моральність як об'єкт злочинних посягань : Монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 280 с.

Питання для самоконтролю

1. Поняття, принципи, функції та система кримінального права.
2. Кримінальна відповідальність: поняття, підстави та форми її реалізації.
3. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, ознаки, структура та значення.
4. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність. Види тлумачення.
5. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.
6. Чинність закону про кримінальну відповідальність щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території України.
7. Чинність закону про кримінальну відповідальність, вчинених іноземцями або особами без громадянства за межами України.
8. Кримінальне правопорушення: поняття та ознаки.
9. Класифікація кримінальних правопорушень та її значення.
10. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи, види та значення.
11. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття та види (класифікація). Предмет кримінального правопорушення.
12. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки і значення.
13. Суспільно небезпечне діяння: ознаки, форми та значення.
14. Суспільно небезпечні наслідки: поняття, види, кримінально-правове значення.
15. Причинний зв'язок між суспільно небезпечним діянням і суспільно небезпечними наслідками: поняття та види.
16. Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки та види.
17. Неосудність: поняття та її критерії. Наслідки визнання особи неосудною.
18. Обмежена осудність: поняття, критерії та кримінально-правове значення.
19. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки і значення.
20. Вина: поняття та її форми.
21. Умисел та його види.
22. Спеціальні види умислу у кримінальному праві.
23. Необережність та її види.
24. Змішана (подвійна, складна) форма вини, її значення.
25. Юридична помилка у кримінальному праві: поняття, види, кримінально-правове значення.
26. Фактична помилка у кримінальному праві: поняття, види, кримінально-правове значення.

27. Стадії кримінального правопорушення: поняття та види.
28. Закінчене кримінальне правопорушення. Визначення моменту закінчення кримінального правопорушення.
29. Готування до кримінального правопорушення: поняття та види.
30. Замах на кримінальне правопорушення: поняття та види.
31. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення.
32. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.
33. Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття і ознаки.
34. Види співучасників.
35. Кримінальна відповідальність співучасників.
36. Форми співучасті у кримінальному праві.
37. Екセス виконавця: поняття та види.
38. Добровільна відмова співучасників.
39. Причетність до кримінального правопорушення: поняття та види.
40. Одиначне кримінальне правопорушення як складовий елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиначних кримінальних правопорушень.
41. Повторність кримінальних правопорушень: поняття та види.
42. Сукупність кримінальних правопорушень: поняття та види.
43. Рецидив кримінальних правопорушень: поняття та види.
44. Необхідна оборона.
45. Уявна оборона.
46. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
47. Крайня необхідність.
48. Фізичний або психічний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.
49. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим.
50. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.
51. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.
52. Поняття покарання та його мета.
53. Система та класифікація покарань.
54. Загальні засади призначення покарання.
55. Обставини, які пом'якшують або обтяжують покарання.
56. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
57. Призначення покарання за сукупністю вироків.
58. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
59. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
60. Звільнення від покарання на підставі Закону України про

амністію або акта про помилування.

61. Судимість: поняття, правові наслідки та види припинення судимості.

62. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування.

63. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

64. Поняття та ознаки Особливої частини кримінального права України. Співвідношення Загальної та Особливої частин кримінального права України.

65. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 109 «Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади» КК України

66. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 110 «Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України» КК України.

67. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 114 «Шпигунство» КК України.

68. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 112 «Посягання на життя державного чи громадського діяча» КК України.

69. Вбивства та його види за КК України.

70. Аналіз кваліфікуючих ознак умисного вбивства, виділених за суб'єктивною стороною складу злочину.

71. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 121 «Умисне тяжке тілесне ушкодження» КК України.

72. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 122 «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження» КК України.

73. Юридичний аналіз «привілейованих» складів умисних вбивств (умисних вбивств з пом'якшуючими ознаками).

74. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 136 «Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані» КК України.

75. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 149 «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини» КК України.

76. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 151 «Незаконне поміщення у психіатричний заклад» КК України.

77. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 152 «Згвалтування» КК України.

78. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 154 «Примушування до вступу в статевий зв'язок» КК України.

79. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 161 «Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за

іншими ознаками» КК України.

80. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 175 «Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат» КК України.

81. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 186 «Грабіж» КК України.

82. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 187 «Розбій» КК України.

83. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 190 «Шахрайство» КК України.

84. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 191 «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» КК України.

85. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 197-1 «Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво» КК України.

86. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 204 «Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів» КК України.

87. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 209 «Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом» КК України

88. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 212 «Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)» КК України.

89. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 245 «Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу» КК України.

90. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 257 «Бандитизм» КК України.

91. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 258 «Терористичний акт» КК України.

92. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 263 «Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами» КК України.

93. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 296 «Хуліганство» КК України.

94. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 301 «Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів» КК України.

95. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 332 «Незаконне переправлення осіб через державний кордон України» КК України.

96. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 335 «Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за

призовом осіб офіцерського складу» КК України.

97. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 309 «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту». КК України.

98. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 310 «Посів або вирощування снотворного маку чи конопель» КК України.

99. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 353 «Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи» КК України.

100. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 365 «Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу» КК України.

101. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366 «Службове підроблення» КК України.

102. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 367 «Службова недбалість» КК України.

103. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 370 «Провокація підкупу» КК України.

104. Юридичний аналіз складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 382 «Невиконання судового рішення» КК України

105. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 396 «Приховування злочину» КК України

106. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 402 «Непокора» КК України.

107. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 407 «Самовільне залишення військової частини або місця служби» КК України

108. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 408 «Дезертирство» КК України.

109. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст. 442 «Геноцид» КК України.

Практичні завдання

Тема: Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

1. Вулицею їхала вантажна машина з погашеним вапном. Хлопчики - Семенов, Гришин і Кашин, які каталися на ковзанах, причепилися до кузова машини, щоб проїхатися. Вантажник Пожаров спочатку ляв їх нецензурними словами, а після цього захопив лопатою вапно і кинув його у напрямку хлопчиків. Семенов і Кашин відвернулися, а Гришину було заподіяно опік обличчя, внаслідок чого він утратив зір на одне око.

Вирішіть питання про відповідальність Пожарова.

2. Пенсіонер Івкін приїхав на свою дачну ділянку, де застав невідомого, який викопував моркву. Буряк і картопля вже були викопані, а грядки перцю, помідорів, капусти та огірків - витопані. Івкін, котрий вклав багато праці у вирощування овочів та розраховував на хороший урожай, що важливо з огляду на його незначну пенсію, став кричати, вимагаючи, щоб той забрався геть з його ділянки та заплатив за заподіяну шкоду. У відповідь на це невідомий, яким виявився Машев, насміхаючись над Івкіним, спробував покинути дачну ділянку. З Івкіним відбулась істерика, він накинувся на Машева і почав бити його кулаками, внаслідок чого Машеву було заподіяно тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть останнього.

При порушенні кримінального провадження слідчий кваліфікував скоєне Івкіним за ч. 2 ст. 121 КК України як умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. Прокурор наполягав на перекваліфікації дій Івкіна на ст. 123 та ч. 1 ст. 119 КК України.

Чи можна оцінити дії Івкіна як вчинені у стані сильного душевного хвилювання? Чи підлягає він кримінальній відповідальності та за якою статтею (статтями) КК України?

3. Між Трофимовим та Сватовим виникла сварка через місце на стоянці автомобілів. Трофимов вимагав, щоб Сватов прибрав свою машину з даного місця та більше ніколи її туди не ставив. Під час сварки Трофимов ззаду вдарив Сватова ножом у бік черевної порожнини. За годину Сватов помер від заподіяного проникаючого поранення у черевну порожнину з ушкодженням внутрішніх органів.

Вирішіть питання про відповідальність Трофимова

4. Восьмирічна дівчинка була збита автомашиною. Співробітник правоохоронного органу доставив її в лікарню, де чергова лікарка Дишлюк поверхово оглянула потерпілу, обробила зеленкою пошкодження шкіри і, вирішивши, що госпіталізація непотрібна, відпустила додому. Через дві години дівчинка знов поступила до лікарні - вже у важкому стані, а через 30 хвилин померла. Як було встановлено слідством, смерть настала від численних пошкоджень внутрішніх органів та великої крововтрати.

Вирішіть питання про відповідальність Дишлюк

Тема: Кримінальні правопорушення проти власності

1. Афроамериканець Фет прибув до м. Чернігова. Українською він володів дуже погано і тому попросив водія таксі Кротова відвезти його за вказаною на папірці адресою. Кротов попередив, що дорога далека і поїздка коштуватиме дорого. Насправді ціна мала становити приблизно 25 грн. Фет сів у таксі й дав водієві 50-гривневу купюру. Кротов сказав, що цього не досить, і власноруч витяг ще 450 грн з гаманця Фета на очах останнього. А потім повіз його за зазначеною адресою. Кротова притягли до кримінальної відповідальності за крадіжку. Кротов наполягав, що Фет був згоден, щоб він узяв гроші, навіть дозволив йому витягти з гаманця додаткові гроші. Кротов

стверджував, що він не вчиняв недозволених дій, тож підстав для його притягнення до відповідальності за крадіжку немає.

Вирішіть питання про відповідальність Кротова.

2. Бібліотекар Красикова, виконуючи замовлення на літературу, поклала декілька необхідних книжок на стіл, на якому лежали книги з відділу рідкісних книжок. Поспішаючи до абонента, Красикова взяла відібрані книжки і захопила одну рідкісну книгу, яка лежала поруч. Видаючи книги Шмакову і вважаючи, що видає книги точно за вказаним списком, Красикова не помітила зайвої і до того ж рідкісної книги, а Шмаков узяв їх і виявив цю книгу лише після повернення додому. До бібліотеки книгу Шмаков не повернув.

Вирішіть питання про відповідальність Красикової та Шмакова.

3. Радіонова, яка була касиром заводу, під час одержання в банку грошей скористалась помилкою касира банку і одержала понад належної суми 21 000 грн, які поклала на свою ощадну книжку.

Вирішіть питання про відповідальність Радіонової.

4. Галін, який раніше був засуджений за крадіжку майна, прийшов у гуртожиток заводу до своєї знайомої Битко, однак її в кімнаті не було. Вважаючи, що вона вийшла до подруги, Галін почав шукати її в інших кімнатах. Відкривши двері однієї з кімнат і зайшовши до неї, він нікого там не знайшов. Виходячи, він помітив на шафі телефон вартістю 250 грн і вирішив його вкрати. Взявши шубу, Галін з гуртожитку пішов.

Вирішіть питання про відповідальність Галіна.

Тема: Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

1. Павленко зберігав власну рушницю та патрони до неї у літній кухні свого будинку. Його 16-річний син Василь під час відсутності батьків узяв рушницю і замість порожньої гільзи помилково зарядив її патроном. Вирішивши налякати підлітків, Василь спрямував рушницю в бік одного з них - 13-річного Андрія і натиснув на гачок. Пролунав постріл, яким Андрія було вбито.

Вирішіть питання про відповідальність Павленка та його сина.

2. Ніде не працюючий Волосюк, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, повідомив керівництво аеропорту про те, що на борту авіалайнера Одеса-Франкфурт закладено вибуховий пристрій. Як з'ясувалося пізніше, Волосюк зробив це на спір, щоб виграти пляшку горілки. Насправді ніякої вибухівки виявлено не було.

Дайте правову оцінку діям Волосюка.

3. Авдєєв послав своєму другові поштою коробку з петардами. Дорогою трапилося їх самозаймання. Внаслідок цього всі пакунки, що знаходилися у поштовому вагоні, були знищені, а вагон серйозно пошкоджений.

Вирішіть питання про відповідальність Авдєєва.

4. Серов, переливаючи бензин з бензобака автобуса в каністру у гаражі підприємства, попросив Іванця запалити сірник і посвітити йому. Той почав запалювати сірник на близькій відстані від бензобака, бензин спалахнув. Під час пожежі обгоріли гараж і автобус, чим підприємству заподіяно збитків на суму 195 тис. грн.

Дайте правову оцінку діям Серова та Іванця.

Тема: Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

1. Покритов, який перебував у негверезому стані, не бажаючи йти пішки від станції до свого села, вирішив зупинити потяг на перегоні стоп-краном. Коли потяг, йдучи на великій швидкості, порівнявся з його селом, Покритов, зірвавши стоп-кран, зупинив поїзд. Унаслідок різкої і непередбачуваної зупинки та сильного поштовху декілька осіб отримали серйозні поранення, а один з пасажирів через травму від удару головою загинув.

Дайте правову оцінку діям Покритова.

2. За керування мотоциклом у нетверезому стані 20 лютого 2020 р. Кавун був позбавлений права на керування мотоциклом строком на шість місяців. 10 червня 2020 р., перебуваючи в стані сп'яніння, Кавун помітив автомашину, яка стояла на узбіччі дороги, і, скориставшись відсутністю водія, вирішив поїхати на ній у сусіднє село до своїх знайомих. На шляху руху перевищивши швидкість, Кавун збив Вікторова, який ішов по дорозі, заподіявши останньому тяжких тілесних ушкоджень.

Дайте правову оцінку діям Кавуна.

3. У темний час доби через неполадки в системі гальмування та електроживлення автомобіля водій Таранчук, який вимушений був зупинити машину на узбіччі дороги, не включив ні стояночних, ні габаритних вогнів. У цьому ж напрямку рухався вантажний автомобіль, яким, перебуваючи в стані сп'яніння, керував Сафонов. Осліплений світлом зустрічної машини, яку вів Шовкун, Сафонов, не знижуючи швидкості, звернув управо й зіткнувся з автомобілем Таранчука, внаслідок чого автомобіль було пошкоджено, а сам Таранчук отримав середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Дайте правову оцінку діям Таранчука, Сафопова й Шовкуна.

4. Яковлев був позбавлений права на керування автотранспортними засобами строком на один рік. Через місяць, влаштувавшись на роботу в лікарню сторожем, Яковлев повідомив, що він позбавлений права на керування транспортними засобами, але керувати машиною вмів. У зв'язку з тим, що водій машини захворів, завідуючий гаражем Павук дозволив Яковлеву перевозити вантаж, але лише на території лікарні. У цей же день, перебуваючи в стані сп'яніння, Яковлев перевищив швидкість руху під час доставки продуктів з кухні до лікувального корпусу, внаслідок чого збив Андронова, заподіявши йому тяжких тілесних ушкоджень.

Дайте правову оцінку діям Яковлева та Павука.

5. Карпухов, перебуваючи у стані сп'яніння, самовільно сів у вантажну автомашину водія Зиміна, яка стояла біля будинку, і завів її. У цей час із будинку вибіг Зимін і, скочивши на підніжку, став просити Карпухова вийти з автомобіля. Проте останній різко рушив з місця, від чого Зимін не втримався на підніжці й упав під колесо. Побачивши в дзеркало заднього виду, що потерпілий залишився лежати на проїжджій частині дороги, Карпухов збільшив швидкість і залишив місце події. Від отриманих тілесних пошкоджень Зимін помер.

Дайте правову оцінку діям Карпухова.

6. Франчук і Борін викрали вночі автомобіль ГАЗ-2410 "Волга", який стояв на подвір'ї приватного будинку. Покатавшись на ньому, вони виїхали за межі міста, зняли з автомобіля магнітолу, забрали ключі й іншій інструменти, а машину спалили.

Дайте правову оцінку діям Франчука і Боріна.

**Тема: Кримінальні правопорушення проти громадського порядку
та моральності**

1. Між водіями трамвайного депо Багровим і Коркіним виникла суперечка з керівництвом депо з приводу заборгованості із заробітної плати. Через відмову адміністрації сплатити борг Багров і Коркін не стали до роботи, а перекрили трамваями, на яких мали працювати, виїзд із депо і почали підбурювати інших працівників депо брати з них приклад. Більше 20 осіб приєдналися до них. Разом вони вимагали виплати зарплати, погрожували розігнати все керівництво. На наказ головного інженера депо звільнити проїзд Багров, Коркін і Сулема, навпаки, демонтували колію, унеможлививши виїзд інших трамваїв на лінію. Тільки за три години після втручання керівництва адміністрації району протиправні дії було припинено, а роботу транспортного підприємства відновлено.

Дайте юридичний аналіз і обґрунтуйте кваліфікацію вчинених дій. Визначте, хто із учасників підлягає кримінальній відповідальності.

2. Супрун, повертаючись додому з роботи в стані сп'яніння, побачив, що двоє знайомих Костюк та Віщун та його кума Нараєва грають біля її двору в карти і п'ють пиво. На запитання, чи пригостять вони його пивом, Нараєва відповіла, що з нього досить випитого, і сказала, щоб він ішов спати. У відповідь Супрун облаяв їх нецензурними словами, а потім з хуліганських спонукань перевернув стіл, за яким сиділи гравці в карти, наніс удар ногою в живіт потерпілому Костіну і розірвав на ньому сорочку. Коли Нараєва взяла Супруна за руку і стала благати припинити бійку, він вирвався і сильно штовхнув її. Надаючи, потерпіла вдарилась головою об камінь і зазнала важкого тілесного ушкодження.

Дайте правову оцінку діям Супруна.

3. Болотов і Струков, мешканці гуртожитку, вживали алкогольні напої

і, зайшовши до кімнати відпочинку, співали непристойні пісні, чим заважали іншим мешканцям гуртожитку дивитись телепередачі. На зауваження вони відповідали образливими словами, а коли їх примусово відвели до їхньої кімнати, Болотов узяв молоток і разом зі Струковим повернувся до кімнати відпочинку, де молотком розбив дзеркало, а Струков ногою — екран телевізора. Присутніх вони обляяли нецензурними словами та, погрожуючи їм розправою, вигнали з кімнати відпочинку.

Вирішіть питання про відповідальність Болотова і Струкова.

4. Раніше судимий за хуліганство Белкін у нетверезому стані пристав на вулиці до двох дівчат, які поверталися з танців, і пропонував їм познайомитись. На прохання залишити їх у спокої ображав нецензурними словами, хапав за руки, відірвав у однієї з дівчат рукав блузки, а подругу, яка намагалася захистити її, вдарив кулаком у обличчя. Тарасенко, звичайний перехожий, спробував допомогти дівчатам, але Белкін побив його, спричинивши легке тілесне ушкодження.

Вирішіть питання про відповідальність Белкіна.

5. Писаренко на зупинці таксі підійшов до одного з автомобілів і намагався в нього сісти. У цей же час з водієм таксі розмовляв Хибний, який зі своїм знайомим Суховим теж хотіли скористатися цим таксі. Між Писаренком і Хибним виникла суперечка з приводу того, кому їхати. Вони ображали один одного, вживали нецензурні слова. Сварка переросла в бійку. Писаренко вдарив Хибного ногою, а коли побачив, що Сухов сів у таксі, дістав з кишені саморобний ніж, яким проколов колесо автомобіля, а потім ним наніс Хибному удар у плече, спричинивши йому середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Вирішіть питання про відповідальність Писаренка і Хибного.

6. Трунов і Яковенко косили траву на старому кладовищі і звернули

увагу на гранітні плити з написами на них про покійних. Трунов запропонував розкопати деякі з могил з метою знайти коштовності. Яковенко погодився, і вони протягом двох місяців розкопали 9 поховань, з яких викрали 14 золотих хрестиків, обручок, ланцюжків, кулонів, зубних коронок та інших предметів загальною вагою більше 120 г. При спробі продати частину предметів вони були затримані працівниками правоохоронних органів.

Вирішіть питання про відповідальність Трунова і Яковенка.

7. У будинку відпочинку двоє неповнолітніх - Мигкін (14 років) і Анохін (16 років), які відпочивали зі своїми батьками, заради втіхи втопили в морі собаку, яку приручили працівники будинку відпочинку, а наступного дня впіймали на території парку трьох кошенят і викололи їм очі.

Вирішіть питання про відповідальність Анохіна й Миткіна.

8. Приватний фотограф Уткін попросив у свого знайомого Шишкевича відеокасету порнографічного характеру, щоб подивитися її разом зі своєю коханкою. Після перегляду його знайома Веткіна сказала, що на цій касеті можна заробити гроші. Уткін у своїй фотостудії виготовив (переписав) десять копій відеокасет, які разом із Веткіною продали знайомим і незнайомим громадянам біля магазину аудіо- та відеотоварів.

Дайте правову оцінку діям Уткіна і Веткіної.

9. Федір Кряков неодноразово пригощав свого неповнолітнього сина Олександра і його товариша Миколу Платонова спиртними напоями (вином, наливкою, горілкою). Улітку, коли батьки Платонова мешкали на дачі, двічі посилав сина за горілкою, яку потім вони розпивали в квартирі Платонових. На день народження сина Кряков знову пригощав його та товариша вином і горілкою. Останнього разу Кряков-старший запитав Миколу, чому він не пригощає його домашнім вином, яке кожного року роблять

його батьки. Тоді Микола без дозволу батьків налив у погребі літрову пляшку вина і приніс у будинок Кракова, де вони її розпили. Коли батькам Миколи стало відомо про діяння Федора Кракова, вони повідомили в поліцію.

Дайте правову оцінку діям Федора Кракова.

10. Проходячи біля вогнища, де громадяни варили гриби, п'яний Євстаєв пристав до Чапліної, вимагаючи, щоб вона пішла з ним у ліс. У відповідь на відмову Чапліної Євстаєв схопив її за плече та порвав на ній кофту, а потім, нецензурно лаючись, наніс каменем удар по обличчю підлітка Лепьошкіна, який був поруч, чим заподіяв йому середньої тяжкості тілесного ушкодження. Потім Євстаєв, ударивши ногою по каструлі з грибами, перекинув її у вогонь і пішов у ліс.

Дайте правову оцінку діям Євстаєва.

11. Івановський, перебуваючи в нетверезому стані, чіплявся до громадян, що відпочивали в парку, лаявся, а при затриманні патрулем вчинив опір (вдарив по обличчю, намагався вирватися і супроводжував свої дії нецензурною лайкою). Під час особистого обшуку у відділенні поліції у Івановського було виявлено фінський ніж.

Дайте правову оцінку Івановського.